

Justering av socialnämndens budgetram 2018 och 2019

Sammanfattning

Kommunens befolkningsprognos för 2018 har ökat med 2 515 invånare efter budgetramen för 2018 beslutades. Därför finns 2018 en underfinansiering av socialnämndens ram med 20-25 mnkr.

I socialnämndens tilldelade ram för 2019 kvarstår motsvarande underfinansiering utifrån den för låga befolkningsprognosen som låg till grund för 2018 års ram.

Socialförvaltningen redovisar kostnadsökningar på 34,1 mnkr som med effekt från åtgärdsplanen lämnar en begäran om ramjustering på 22,0 mnkr för 2018 respektive 2019.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse 2018-10-01 – Justering av socialnämndens budgetram 2018 och 2019

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till justering av socialnämndens budgetram 2018 och 2019.
2. Socialnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar att bevilja justerad budgetram för 2018 och 2019.

Förvaltning
Socialförvaltningen
Avdelning/Enhet
Kansliet
Handläggare
Anna Fayeq, controller

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2018-09-26

Diarienummer
SN 2018/290

Sida
2 (22)

Siw Lidestål
Förvaltningschef

Anna Fayeq
Controller

Ärendets beredning

Ärendet har beretts med socialförvaltningens avdelningschefer tillsammans med ekonomiavdelningen inom kommunstyrelseförvaltningen.

Ärendet samverkas med fackliga arbetstagarorganisationer enligt gällande samverkansavtal.

Förvaltningens synpunkter

Den befolkningsprognos som ligger till grund för 2018 när Mål och budget 2018-2019 beslutades var 87 980 invånare¹. När kommunstyrelseförvaltningen i oktober 2017 började arbetet med budget 2019-2020 så noterades att befolkningsprognosen för 2018 sedan april hade ökat till 90 495 invånare för 2018. Alltså en ökning med 2 515 invånare mellan prognoserna april 2017 och oktober 2017.

Om den senare befolkningsprognosen (oktober 2017) vid tiden för Mål och budgetarbetet 2018-2019 hade legat till grund för ramfördelningen 2018 istället för den lägre befolkningsprognosen från april 2017, skulle socialnämndens ram sannolikt ha varit i storleksordningen 20-25 mnkr högre 2018 än den ram som beslutades.

I socialnämndens tilldelade ram för 2019, enligt beslut om Mål och budget 2019-2020, kvarstår motsvarande

¹ Befolkningsprognosen per april 2017

underfinansiering utifrån den för låga befolkningsprognosen som låg till grund för 2018 års ram. I avvaktan på kartläggning av socialnämndens volym- och kostnadsläge i förhållande till ram 2018 höjdes dock fullmäktiges reserv, för att möjliggöra eventuell ramjustering 2019.

Det finns alltså en underliggande underfinansiering i storleksordningen 20-25 mnkr både för 2018 och för 2019 som har sin grund i en större befolkningsökning än kommunen budgeterat.

Socialnämnden beslutade 20 mars 2018 (§ 31) att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att hantera det prognostiserade ekonomiska underskottet. Åtgärdsplanen godkändes av socialnämnden den 22 maj 2018 (§ 79). Planen innehåller 27 åtgärder med en förväntad effektiviseringseffekt på 15,0 mnkr för 2018 och 20 mnkr för 2019. Per den 31 juli 2018 var den faktiska effekten 7,1 mnkr.

Med den effekt åtgärdsplanen kommer att ge 2018 och 2019 begärs volymrelaterad ramjustering med 22,0 mnkr för 2018 respektive 2019.

Redovisning av faktisk volym- och kostnadsökning för vilken ramjustering begärs

Det är svårt att inom socialtjänsten uppskatta hur befolkningsökningen exakt påverkar volymer i verksamheterna och kostnaderna. Kostnadsökningarna för det

ekonomiska biståndet hänger till exempel inte helt samman med antalet hushåll som får bistånd, utan påverkas i hög grad av vad som händer på arbetsmarknaden och hur bostadsbristen påverkar hur hyrorna på andrahandsmarknaden respektive behovet av tillfälliga boendelösningar utvecklas. Det ekonomiska biståndet påverkas även av hur stor andel av de nyanlända personerna om är kvotflyktingar, eftersom dessa personer generellt behöver betydligt längre tid för att bli självförsörjande.

Andra exempel är kostnaderna för personer med funktionsnedsättning som inte enbart påverkas av antalet personer som ansöker om insatser, utan lika mycket av andra myndigheters beslut, som till exempel försäkringskassans förändrade beslut om personlig assistans. Likaså kan enskilda ärenden vara mycket kostsamma och omöjliga att förutse som till exempel en ny placering på ett specialiserat barnboende av ett enskilt barn med mycket omfattande funktionsnedsättning.

Sammanställning av kostnadsökningar per område

Kostnadsökning		Kostnadsökning %
Försörjningsstöd	6 600	12%
Placeringskostnader barn och unga	6 900	14%
Placeringskostnader för vuxna med missbruksproblematik	2 000	9%
Boendekostnader inom socialpsykiatri	4 400	24%
Boendekostnader för personer med funktionsnedsättning LSS	2 800	13%
Boendekostnader för personer med funktionsnedsättning SoL	8 600	47%
Kostnader för boendestöd, socialpsykiatri	2 000	56%
Kostnader för personlig assistans	900	6%
Totalt	34 100	

Tabell 1 Sammanställning av kostnadsökningar beräknat i tkr.

Ökade kostnader för försörjningsstöd

Haninge kommuns kostnad för försörjningsstöd för perioden 2018 har ökat med 6,6 mnkr (11,9 procent) jämfört med motsvarande period föregående år.

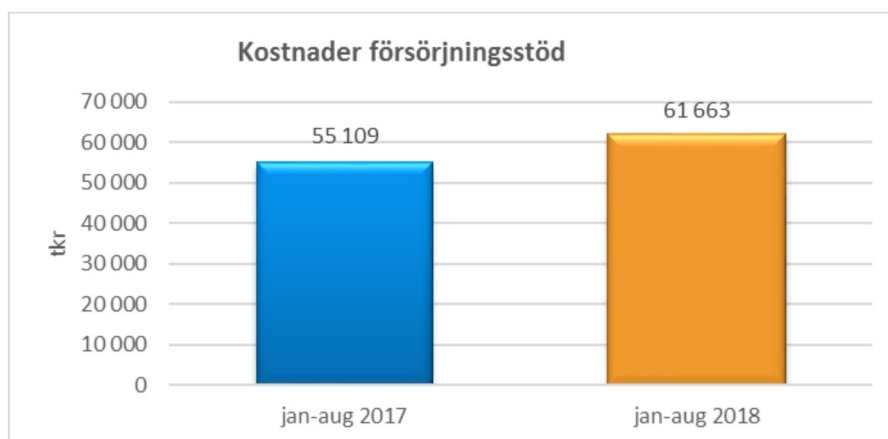

Diagram 1 Kostnader för försörjningsstöd

Kostnader för tillfälligt och skyddat boende har hittills i år ökat med 0,3 mnkr jämfört med samma period föregående år. Ökningen motsvarar 3,3 procent. Rapport från Socialstyrelsen visar att boendeinsatser fortsätter att öka och att ökningen varit 11,0 procent i Sverige sedan 2016. Ökningen är större i storstadsregioner vilket beror förändringar i bostadsbestånd och prisutvecklingen på bostadsmarknaden.

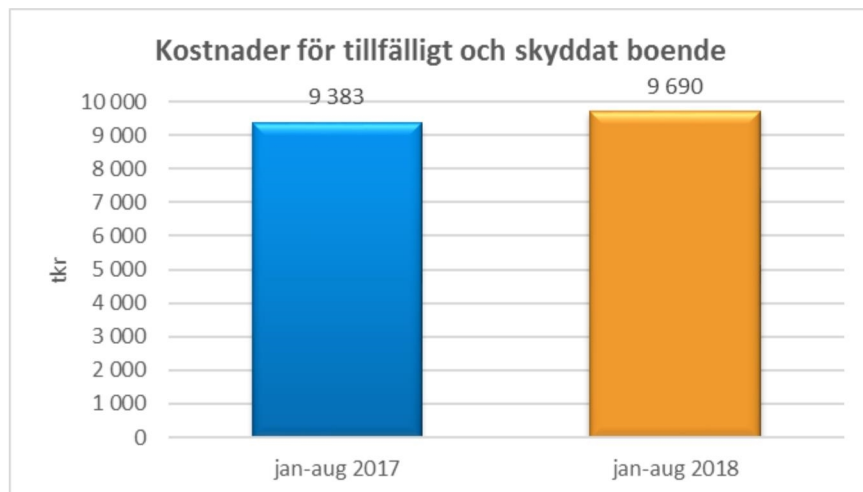

Diagram 2 Kostnader för tillfälligt och skyddat boende

Kostnaden för bistånd i snitt per månad och hushåll har ökat med 9,5 procent. Detta beror främst på ökade boenderelaterade kostnader där framförallt högre hyreskostnader och tillfälliga boendelösningar bidrar till det ökade medelbiståndet.

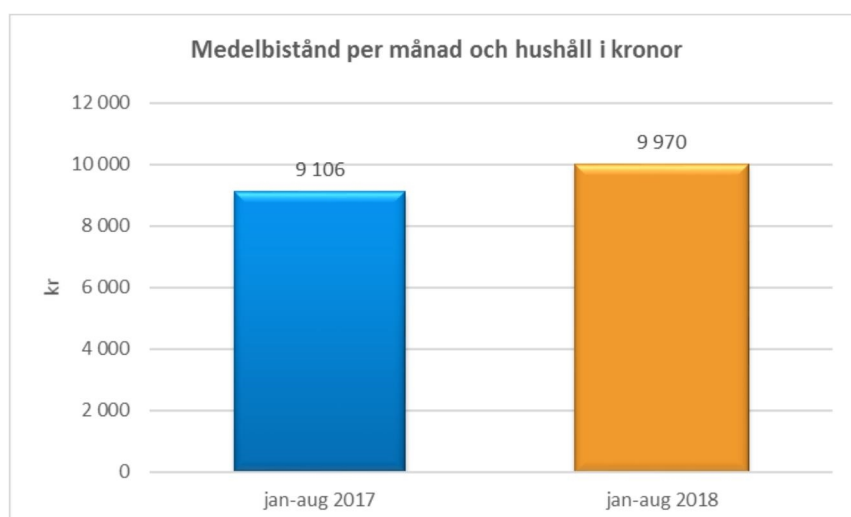

Diagram 3 Medelbistånd per månad och hushåll

Boendekostnader upp till 5,0 tkr per månad (blå linje) minskar och istället ökar andelen hushåll med de högre boendekostnaderna. Framför allt är det boendekostnad från 8,0 tkr upp till 12,0 tkr per månad (röd linje) som ökar.

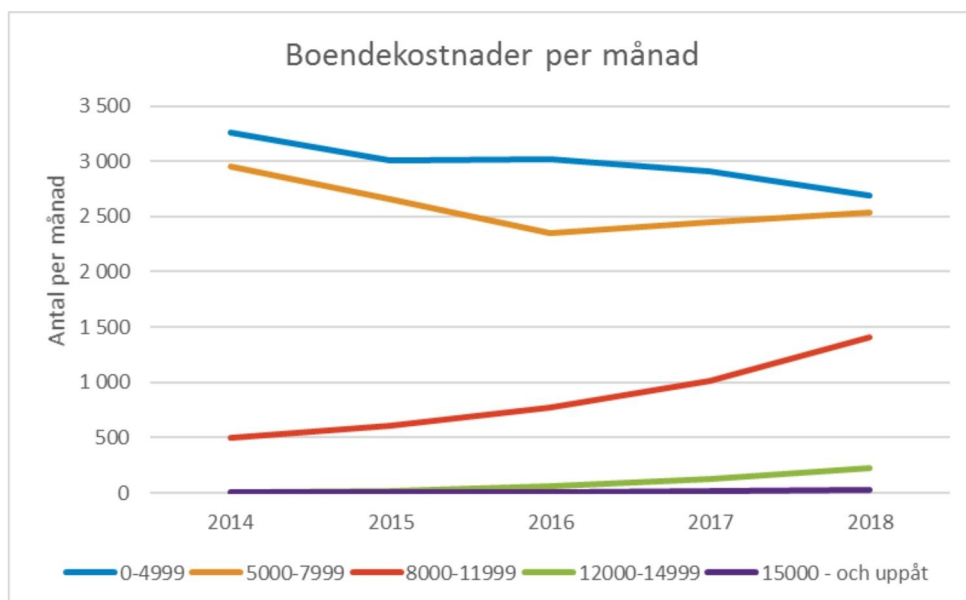

Diagram 4 Boendekostnad per månad och hushåll

Ökade placeringskostnader gällande barn och unga

Kostnaden för externa placeringar har ökat med 6,9 mnkr under perioden januari till augusti 2018 jämfört med motsvarande period föregående år. Kostnadsökningen beror främst på att antal köpta vård dygn ökat med 13,8 procent.

Den målgruppsinventering som förvaltningen genomfört under året inom avdelning barn och unga, visar att de familjer

som socialtjänsten har kontakt med många gånger har en svår och komplex problematik. I familjerna finns ofta flera allvarliga problem hos både barn och föräldrar som kräver mer omfattande insatser. Det får till följd att längden på placeringar ökar, både med anledning av att den unge har omfattande problematik och att föräldrarna är resurssvaga. Det innebär också att kostnaden för placeringar ökar då den unges problematik kräver olika kompetenser hos hvb-hemmet.

Diagram 5 Kostnad externa placeringar

Diagram 6 Antal köpta vårddyg

Antal boendeplaceringar har ökat med 107,1 procent och antal omedelbara omhändertaganden enligt LVU har ökat med 17,9 procent. Antalet domar är dock mer konstant över tid. Förvaltningen har uppmärksammat att ärenden där barn utsätts för grovt fysiskt våld av föräldrar har ökat.

Diagram 7 Antal boendeplaceringar

Diagram 8 Antal omedelbara omhändertaganden enl. LVU

Ökade placeringskostnader för vuxna med missbruksproblematik

Kostnaderna för externa placeringar gällande missbruk har hittills under 2018 ökat med 2,0 mnkr (8,9 procent) jämfört med samma period föregående år. Antalet aktualiseringar ökar med 9,2 procent samtidigt som det sker en ökning med 22,8 procent av antal dygn i tvångsvård. Antalet LVM-utredningar har ökat med 34,6 procent sedan 2017. Detta tyder på en ökning av mer komplex och svår problematik som kräver en mer omfattande och dyr tvångsvård. Dygnskostnaden har i snitt ökat med 124,4 procent.

Diagram 9 Kostnad för externa placeringar gällande missbruk

Diagram 10 Antal aktualiseringar gällande missbruk

Diagram 11 Antal köpta vård dygn LVM

Diagram 12 Kostnad LVM-vård per dygn

Diagram 13 Antal aktuella utredningar enl. LVM

Ökade boendekostnader inom socialpsykiatri

Köpt boende för personer med psykisk funktionsnedsättning har för perioden ökat med 4,4 mnkr (24,2 procent) jämfört med samma period 2017, vilket beror på längre placeringstider och ökade placeringskostnader.

Diagram 14 Kostnad externa placeringar för socialpsykiatrin

Diagram 15 Antal köpta vårddygn för socialpsykiatrin

Ökade boendekostnader för personer med funktionsnedsättning

Kostnaderna för LSS-boende ökar enligt förvaltningens årsprognos för 2018 med 2,8 mnkr, motsvarande 12,9 procent, jämfört med föregående år. Antal personer som har rätt till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ökar. Insatserna är ofta livslånga och en person kan ofta ha fler än en insats. Därför ökar antalet insatser eftersom de sällan avslutas.

Förvaltning
Socialförvaltningen
Avdelning/Enhet
Kansliet
Handläggare
Anna Fayeq, controller

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2018-09-26

Diarienummer
SN 2018/290

Sida
18 (22)

Diagram 16 Kostnad LSS-boende

Antalet barn och ungdomar som inte kan bo hemma på grund av svår funktionsnedsättning som kräver specialistkunskap har ökat.

Utöver LSS-boenden ökar också placeringarna enligt socialtjänstlagen (SoL) på HVB-hem och andra boendeformer till exempel demensboende, både i antal och i dygnskostnad. En del av personerna som har dessa insatser har personkretstillhörighet, men insatsen går inte att verkställa inom LSS på grund av personernas speciella behov. Kostnaden ökar enligt förvaltningens helårsprognos med 8,6 mnkr 2018 jämfört med år 2017. Den prognosticerade ökningen 2018 motsvarar 47,0 procent.

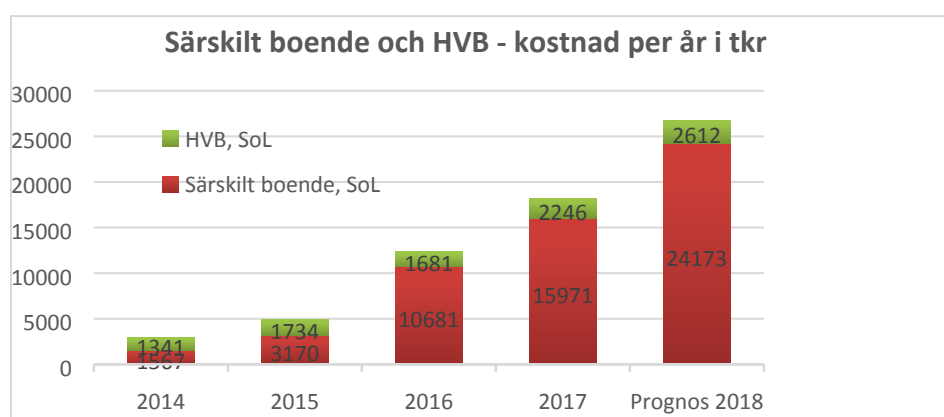

Diagram 17 Kostnad särskilt boende och HVB

Ökade kostnader för boendestöd

Kostnader för boendestöd har hittills i år ökat med 2,0 mnkr, motsvarande 55,8 procent jämfört med samma period 2017,

vilket beror på ökat behov av insats då fler individer bedöms kunna få stöd i sina egna bostäder som alternativ till att placeras på institution.

Diagram 18 Kostnad boendestöd

Ökade kostnader för personlig assistans

Antalet ansökningar om personlig assistans ökar, främst avseende barn och unga. Detta medan antalet timmar som bekostas av Försäkringskassan har minskat. Sedan några år bedömer Försäkringskassan (SFB) insatsen personlig assistans striktare. Förändringen har lett till minskat eller helt indraget assistansstöd till många personer. Det innebär att ansvaret för dessa personer övergår till kommunen och för med sig ett ökat antal ansökningar om assistans och om andra insatser. Ökat antal insatser innebär ökade kostnader för

kommunen. Kommunen beviljar även andra insatser i form av avlösarservice i hemmet, ledsugning, boende eller hemtjänst som ett komplement till reducerat antal assistanstimmar från Försäkringskassan. Kostnaden ökar enligt förvaltningens årsprognos med 0,9 mnkr 2018 jämfört med föregående år, vilket motsvarar en ökning på 5,7 procent.

Diagram 19 Kostnad personlig assistans enl. LSS

Mot bakgrund av ovan nämnda volym- och kostnadsökningar hemställer socialnämnden hos kommunfullmäktige att bevilja en volymrelaterad ramjustering med 22,0 mnkr för 2018 respektive 2019.

Utgångspunkten för hemställan är kommunens ökade befolkningsmängd vilken föranlett volym- och kostnadsökningar inom nämndens verksamhetsområden som

inte tagits hänsyn till vid fördelning av nämndens ram de aktuella åren.

Förutsatt att bedömd effekt av åtgärdsplanen faller ut och att socialnämnden får kompensation för volymökningar för 2018 respektive 2019 bedöms förutsättningarna för att klara budgeten som möjlig.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltning